

SỮA NESTLÉ HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) & khắp Đông-Dương

Ai còn dám khinh rẽ là nước người đâu nữa?

Kế hoạch 5 năm của nước Thổ (hồi)

Mỹ nam trên chúng ta thường nghe nói « kế hoạch 5 năm » của nước Nga, nay lại nghe « kế hoạch 5 năm » của nước Thổ-thổ-hy.

Trên thế giới những nước to lớn cường thịnh như Anh, Pháp, Mỹ, Ý, Nga, Đức chẳng hạn, nó cách xa ta mà tầm mắt ta không thể với đến, chỉ trông mà thấy ngợp. Đâu như nước Thổ trước kia mang tiếng « nước người đâu » đến đâu cũng bị coi là « nước người đâu » ở Viễn-đông » thế giới không ai đếm xỉa gì. Vậy mà nay quay trên mười mấy năm nay đã phớt lên ngang hàng cường quốc trên thế giới. Tay anh hùng của Kemal cũng sức tấn thủ của dân Thổ, đã treo cái gương sáng chói nhất bao!

Khoẻ tin Hoa-liên-xã thì nước Thổ sau cuộc cách mạng, về công cuộc kinh tế trong nước, kiến thiết nhà máy, sửa chữa đường sá, mở trường học, lập trường đại học, xây dựng các công trình công cộng, lập trường đại học, xây dựng các công trình công cộng, lập trường đại học, xây dựng các công trình công cộng...

Một sự đáng chú ý người là năm 1928, số tấn khẩu và công nghệ phẩm đến 7 từ 4 ngàn vạn quan tiền Thổ, chiếm 42% trong số tấn khẩu; mà năm nay không cần đến ngoại hóa nữa.

Và địa vị chính trị thì trầm dần hẳn chính đã rời sạch tiếng « nước người đâu » trước kia, không phải như Trung-hoa mang mãi cái ấn tượng « nước người đâu ».

Trên mặt địa cầu vẫn có cơ hội

cho nước bên đứng dậy như nước Thổ kia chờ không đến, chỉ vì không có anh hùng như Kemal!

Xem người

害大五

1) Bệnh thán hoại. - Dùng thuốc độc rất dễ tìm kiếm, song mới chỉ biết hút thuốc opium, mới dùng thuốc phiện, mới dùng thuốc lá.

2) Bệnh sản (Bạch-thán-tràng). Mới vừa 13. Trẻ người bệnh sản.

3) Bệnh mắt màng mọng. Thuốc mới phát minh, mới loại T3. Mới loại 0350.

4) Bệnh quai đái. Mới loại 2300.

5) Bệnh giết dơi.

Nguyên nhân của các bệnh trên đây là do thuốc phiện và thuốc lá.

TRẦN-ĐỨC-CÁNH 57, Địch Tân Nam-Địch (Tonkin)

TRƯỚC Nóng và Bàn CHÍ-LINH

Trị bệnh đau và sưng khớp, cũng cho trẻ con dùng (hay vô song)

TRƯỚC HO BẮC-BỬU

TRƯỚC HU KHÔNG

TRƯỚC HU KHÔNG

TRƯỚC HU KHÔNG

TRƯỚC HU KHÔNG

TRƯỚC HU KHÔNG

Chống với tiên

Khán độc bài «Chống với tiên» đăng ở phụ-tạp T. D. số 817, ra ngày 7-8-33, tôi ngấm thấy mấy lời xin viết ra đây, gọi là hòa vào một phần ý kiến đối với một vấn đề có ảnh hưởng đến phong hóa nước nhà:

1) Có như lời lẽ của tác giả thì người chống có Lan là một thanh niên thông minh, lanh lẹ, có mưu lược cao siêu, hiểu thấu tình người đời, phần đông bị mê lầm theo ông ta sai lầm, làm chiến đấu thì phong bại lạc. Thấy vậy mình có nhàn nhàn, khoan khoan, nghiêm nghị, tất an hiềm sợ, chẳng vào yêu quái rồi mưu, song của hồi nghĩ, nên chẳng tiếng cái bầy chó thối vạ có để trí khôn mà đối phó với những thanh niên đi bộ ngoài xã hội nhàn nhàn hiệp lực đôi chống?

Cách thế vạ của chúng thật thâm thúy, nhưng làm mờ mắt người thì ngu ngốc, chẳng lẽ y lo, ngại ngại một hồi, sau mới thấy sai sự đả đả, vì hàng quả yếu vạ, mà tủy cầu chuyên... Xem thì dễ biết người chống không có lòng nam hiểm gì đối với vạ mình.

2) Có Lan trước đã có lòng hy sinh vì chúng, tự dưng có đó nên đâm đi đối phó với hết thảy mọi sự không may sẽ xảy đến và đã lái súng đi đả trí bệnh phu gia đình; thế mà khi nghe chống nói đến số họ 3003 và cho phép, thì sáng suốt đi, không như lời hứa! Theo thì 3, một người đàn bà trước kia biết đem lời phá hủy chúng chống phá thế tham gia mà bỏ nghĩa không như có Lan đã nói trong lúc đi hồng mắt với chúng, làm nghề bắt chước mồi, đem chày đến đánh lật bàn thán, thì phải loại ra hay là phải loại bỏ sự sai lầm của chúng và để giữ chức trách tể của mình không cho chúng biết cảnh sinh hoạt gọi là gia đình bệnh phu, nghèo khổ mà trong sạch, hơn là giàu sang mà ố nhục, mà chỉ rõ sự giàu sang đó đều bắt nghĩa đưa đến không phải là hạnh phúc. Không như số họ 3003 kia mà trở nên giàu sang, chỉ mới khi hồi tưởng lại cái hạnh vi đả niệm sự thì lương tâm số yếu được không! Có nói như thế của người chống có Lan xin hỏi bạn vạ lý luận, cũng có thể hồi tâm số làm về mặt vi tâm! Cho ai lại mới nghe chống đi đánh trong chốn lá mà đi thanh đi! Lấy được đồng tiền 5 đồng về nuôi chúng, khác một tên tương cướp giật người giết của đem xây dựng nhà thờ, đưa anh thợ kỹ nghệ qua làm thêm hưởng ở đó! Cảnh thanh tịnh không chấp chày của họ Lan trong chuyện này không thể nào đáng thế được.

3) Bạn thối như vạ, người vạ như Lan nên từ chối, cá gang dung chơn thuốc độc quyết tự tử, đả vạ vào địa vị chúng kia nên ngay, không như số họ 3003 sinh, vì hàng phu đả trí khôn mà xát đũa đưa hơn thiệt. Người chống đi bắt lấy mưu của anh như trên, thì không phải một người có hạng hẹp hòi, mà vì anh của bạn đương vạ hơn anh là y. Ai.

Độc-giã: X.

Tạp chí cho học sinh

Tạp chí giáo khoa «Ecole Indo-chinoise», do một đoàn giáo sư Tây bích lập, xuất bản ở Saigon đã được 1 năm, một tạp chí có ích cho học sinh.

Trong tạp chí có bài phần 5 năm học và giáo khoa. Giá bán 1 năm 2350, 6 tháng 1350. Báo quán ở số 12, rue Ryaud des Vergnes.

Hân báo để nhận được số đầu tiên không năm nay, vậy giới thiệu cùng các bạn học sinh.

T. D.

—BẮT—

Cảng Ông Ng-vân-Nhu & Nam-dông

Ngài chịu phiên dịch cuối tháng các nhà Đại lý có trả lại tờ nào, sẽ gọi cho Ngài ngay, vì hiện số 820 hân báo đã hết cả.

XỔ SÒ QUỐC-TRÁI

lần thứ 56 tại Hanoi (Ngày 2-8-33)

Những số sau này trúng 100%:

(Tiếp theo)

Table with 4 columns of numbers: 68 272, 77 454, 90 188, 101 229, 111 974, 68 486, 77 489, 90 847, 101 285, 111 438, 68 488, 77 794, 90 749, 101 542, 111 273, 68 551, 77 237, 90 114, 101 581, 111 340, 68 796, 77 623, 90 223, 101 642, 111 439, 68 778, 77 555, 90 286, 101 694, 111 458, 68 821, 77 568, 90 277, 101 719, 111 804, 68 969, 77 578, 90 443, 101 745, 111 809, 68 817, 77 631, 90 446, 101 830, 111 938, 68 031, 77 170, 90 517, 101 025, 111 906, 68 108, 77 239, 90 531, 101 108, 111 971, 68 501, 77 737, 90 679, 101 267, 111 379, 68 519, 77 874, 90 776, 101 428, 111 509, 68 521, 77 833, 90 858, 101 799, 111 636, 68 710, 77 909, 90 839, 101 478, 111 639, 68 790, 77 360, 90 143, 101 317, 111 818, 68 880, 77 527, 90 143, 101 373, 111 900, 68 317, 77 548, 90 296, 101 347, 111 036, 68 643, 77 572, 90 297, 101 388, 111 458, 68 647, 77 661, 90 499, 101 633, 111 276, 68 123, 77 764, 90 727, 101 607, 111 600, 68 178, 77 815, 90 730, 101 001, 111 697, 68 274, 77 837, 90 767, 101 091, 111 823, 68 412, 77 840, 90 767, 101 192, 111 831, 68 654, 77 892, 90 772, 101 230, 111 845, 68 796, 77 923, 90 902, 101 278, 111 942, 68 819, 77 911, 90 988, 101 370, 111 958, 68 998, 77 917, 90 984, 101 479, 111 958, 68 943, 77 815, 90 182, 101 685, 111 409, 68 943, 77 995, 90 243, 101 706, 111 628, 68 547, 77 049, 90 257, 101 771, 111 823, 68 589, 77 239, 90 411, 101 838, 111 886, 68 596, 77 399, 90 429, 101 862, 111 956, 68 621, 77 804, 90 483, 101 879, 111 914, 68 654, 77 731, 90 484, 101 878, 111 452, 68 724, 77 735, 90 557, 101 981, 111 458, 68 991, 77 763, 90 561, 101 079, 111 458, 70 411, 77 827, 90 752, 101 117, 111 609, 70 515, 77 817, 90 812, 101 173, 111 668, 70 548, 77 891, 90 975, 101 248, 111 677, 70 579, 77 912, 90 984, 101 391, 111 687, 70 583, 77 825, 90 997, 101 508, 111 129, 70 610, 77 812, 90 146, 101 612, 111 144, 70 638, 77 990, 90 390, 101 703, 111 199, 71 003, 77 846, 90 659, 101 724, 111 284, 71 375, 77 821, 90 602, 101 005, 111 303, 71 535, 77 870, 90 801, 101 360, 111 798, 71 581, 77 911, 90 946, 101 411, 111 741, 71 590, 77 836, 90 966, 101 417, 111 779, 71 771, 77 174, 90 970, 101 502, 111 969, 71 839, 77 280, 90 978, 101 708, 111 810, 71 853, 77 302, 90 987, 101 737, 111 125, 71 864, 77 708, 90 988, 101 828, 111 907, 71 900, 77 808, 90 949, 101 306, 111 216, 72 077, 77 818, 90 778, 101 585, 111 403, 72 183, 77 823, 90 971, 101 623, 111 421, 72 267, 77 810, 90 653, 101 637, 111 638, 72 311, 77 814, 90 694, 101 659, 111 656, 72 322, 77 826, 90 198, 101 683, 111 055, 72 613, 77 890, 90 278, 101 940, 111 072, 72 756, 77 826, 90 420, 101 943, 111 354, 73 034, 77 869, 90 421, 101 002, 111 608, 73 124, 77 768, 90 539, 101 081, 111 710, 73 184, 77 800, 90 540, 101 087, 111 971, 73 243, 77 867, 90 633, 101 287, 120 007, 73 343, 77 897, 90 693, 101 393, 120 090, 73 453, 77 933, 90 633, 101 361, 121 049, 73 556, 77 960, 90 147, 101 385, 120 987, 73 666, 77 992, 90 224, 101 675, 120 117, 74 038, 77 992, 90 338, 101 827, 120 184, 74 175, 77 956, 90 669, 101 976, 120 307, 74 190, 77 958, 90 706, 101 140, 120 243, 74 212, 77 947, 90 785, 101 168, 120 349, 74 292, 77 994, 90 886, 101 292, 120 387, 74 577, 77 208, 90 843, 101 359, 120 496, 74 684, 77 210, 90 127, 101 361, 120 543, 74 690, 77 828, 90 281, 101 411, 120 665, 74 658, 77 879, 90 380, 101 432, 120 641, 74 760, 77 947, 90 483, 101 423, 120 674, 74 837, 77 948, 90 495, 101 436, 120 692, 74 907, 77 960, 90 510, 101 504, 121 082, 75 057, 77 904, 90 487, 101 512, 121 121, 75 114, 77 139, 90 012, 101 608, 121 119, 75 143, 77 881, 90 050, 101 603, 121 315, 75 312, 77 850, 90 498, 101 163, 121 397, 75 449, 77 894, 90 648, 101 458, 121 427, 75 525, 77 844, 90 552, 101 498, 121 474, 75 651, 77 843, 90 824, 101 089, 121 496, 75 747, 77 870, 90 636, 101 841, 121 640, 75 886, 77 829, 90 689, 101 230, 121 785, 75 926, 77 892, 90 773, 101 279, 121 974, 76 026, 77 961, 90 849, 101 313, 122 051, 76 133, 77 988, 90 946, 101 356, 122 463, 76 275, 77 953, 100 233, 111 361, 122 569, 76 468, 77 957, 100 620, 111 558, 122 656, 76 583, 77 983, 100 821, 111 509, 122 691, 76 670, 77 901, 100 853, 111 747, 122 857, 76 680, 77 971, 100 965, 111 835, 122 907, 76 968, 77 841, 101 072, 111 886, 123 179, 77 140, 77 887, 101 124, 111 902, 123 241, 77 377, 77 870, 101 133, 111 827, 123 492, 77 402, 77 972, 101 218, 111 969, 123 506

LE GOSSE SỮA « LE GOSSE » rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết. Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932 1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Pédiciculture etc... à Saigon. Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp. HIỆU GIẤY XANH: Giá mỗi hộp... 0330 Đại lý: ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES HUE - TOURANE QUINON

THUỐC SỐ 2 Con ai không biết thuốc số 2 của nhà thuốc VÔ VĂN VÂN và đều nói rằng chỉ có thuốc số 2 của nhà thuốc VÔ VĂN VÂN (trở lại) chứng bệnh ngặt nghèo của phe nam-tử là: MÔNG-TINH, DI-TINH, HUỖ-TINH

Đau dạ dày, đau phồng tích, đau bụng kinh niên CHỮA KHÁC NHAU Đau tức giữa ngực, lợi chột, que non rụng, rồi đau tức ở lưng ngang thắt lưng...

HU KHÔNG LƯƠNG-PRAT đả-thuật 7 Không, họ Bá ngày nay không phải cái họ Bá mà chúng quan biết ngày xưa; và họ Bá ngày nay đương suy yếu, không phải sống trong sự thất đức. Ngày nay tuy công việc đã biến thành tay cái thời quen cũ không thể thay đổi; và điều chúng đối với người thân thuộc khi nào cũng theo phiên chế hoàn toàn của họ mà vẫn sống được, nhưng không thể chịu nổi cái sự truy lục của những lương tâm mà trước kia chúng thấy rất cương trực; chúng không thể chịu nổi cái sự thay đổi tình thân mà đời sống kia đã gây nên. Cái lòng yêu cầu của ông Bá là vì không hề ràng buộc sự cái, cái lòng kiên nhẫn của họ Bá là vì, sự duy trì của cái họ không được gạt bỏ cái tâm cho họ Lai mộng, và rằng họ đã đứng đến Ái-lịch... cái ông Bá họ sợ thấy rõ như ban ngày và không sao chúng có thể chịu nổi.

người can đảm ở các trường đấu kiếm, ở trước sự khốc liệt của những trận chiến tranh chiếm lĩnh thuộc địa, sẵn lòng liều cái sống của người khác và của mình; nhưng đứng trước cuộc bị sinh hằng ngày, Bối cảnh là một người yếu yếu. Bối cảnh có lãnh tinh một người trong giai cấp, khấn khít với lòng tộc và xã hội của mình, cái của anh hùng của Bối cảnh là: sự khốc liệt và chiến tranh.

đến... Rồi trong các buổi dạ hội, đưa cặp vai trần, Ái-lịch sẽ làm cái đích cho bao nhiêu cặp mắt của hàng người ăn chơi ngắm nghía... Khó khăn! Mỹ sư không thể tưởng những chuyện như vậy được. Xưa kia, khi Ái-lịch và Lai mộng còn ngồi trên ghế học đường mà đọc bài thì bằng bao cấp, ai có ngờ oem người ấy mà sắp vào cảnh ngộ này. Nhưng điều sao, cuộc hôn nhân kia cũng không thành. Mỹ sư sẽ ngăn cản.

Chàng chán biết rằng từ ngày thôi làm quản lý nhà Tả Thời, ông Bá là vì công vẫn làm việc một cách mệt mỏi như trước; mà ông không bỏ nghỉ ngơi; có lẽ rằng ra đời lần thì lại mắc vào các bữa tiệc linh đình, lặn lội trong cái không khí khô khốc ở các trường, và mấy buổi dạ hội. Lại một người nữa bị cái cảnh ngộ nghiệt một thành phố như Ba là sự thất bại! - Rồi từ thiên không biết vì đâu, Mỹ sư lại phát nghĩ đến một đứa tai họa sắp đến.

Giá trị thơ tình của Nã-phá-Luân

(300 phong, bán 15000 phong vàng)

« Giá trị thơ tình », mới nghe cái đã, phần đông vẫn ai, nhất là mấy ngài thiếu niên đa tình đã có bụng mừng thầm. Mừng vì trong cơn không hoảng thất nghiệp này, báo sách bán không chạy, tiền thay ít cũng ế; nếu như thơ tình mà được giá, có người xuất bạc vạn ra mua, thì vật « thổ sản tiếng me dê » và cũng là cái nghề quen thuộc sở trường của mình, muốn mấy cũng có, lọ là 300 phong như thơ của Nã-phá-Luân kia, mà mỗi hàng thơ tình không phải là đồ ngất lăm sao!

Nhưng bấy khoan đã, đừng có mừng vội! Người ta qui chuồng thơ tình, không phải thơ tình kia có giá trị gì đâu, giá trị đặc biệt là tại cái người viết thơ tình. Cái người mà anh hùng như vua Nã-phá-Luân, thì cái gì cũng được người ta qui chuồng, mà thơ tình là một vật qui trong trăm ngàn vật khác.

Ở thành Ky có bán đến giá nhiều phong thơ tình của Nã-phá-Luân. Thơ tình này chính tay vua viết gởi cho Hoàng-hậu Marie Louise con 318 phong, trong có 112 phong là lúc vua ở Nga gởi về, đây đủ thơ của Nã-phá-Luân là người đa tình chưa công bố, giá trị rất quý. Năm 1933 « bán » 3 phong thơ của Nã-phá-Luân gởi cho M^o Josephine, cộng giá vàng Anh là 4.400 phong. Chủ những phong, thơ ấy là ai, đương công ở bí mật, chỉ nghe nói Đại-ông-tước nước Áo là con cháu Hoàng-hậu hiện báo lớn vật quý ấy.

Lại chánh phủ Pháp xuất 15.000 phong vàng mua cả những thơ từ do tay vua Nã-phá-Luân viết cộng là 300 phong, trong có nhiều bức chưa in hành, lại có một bức thơ

VĂN XƯA Thi-văn với cô-tích nước nhà

VIỆT-NGÂM LỤC SAO

(Tiếp theo Phụ-trưởng số 830)

Núi Ngủ-hành

Núi này ở Quảng-nam, bên kia Tourane, bên biển bên sông, giữa bãi cát trắng rộng 5 hòn, toàn là đá cả, trong có hòn Thủy-sơn là đẹp, nào chùa, nào đền, nào động đều ở hòn ấy.

Lịch sử núi này, nằm trên như như Tiếng-dân có thuật một bài, đây tôi nói một ít thì đã vịnh về núi ấy. Hiện nơi vách đá động Huyền-Không, có khắc nhiều bài, nhưng có vài bài xuất sắc hơn:

1) Bài thi ông Bùi-văn-Di

Ngủ-hành từ khi dứt siêu nghiệm,

五行秀氣鬱岩巖

Hải thượng tam thần định bất diên

海上三神定不遷

Nhật nguyệt cửa thiên hồi động khẩu,

日月九天迴洞口

Ba đảo van khoáng đẳng nham gưu.

波瀾萬頃盡岩巖

Tinh không thạch bích sanh hàn vũ,

晴空石壁生寒雨

Dạ bán chung thanh lạc nộn triều.

夜半鐘聲落暝潮

Lâm thử giang sơn kỳ thắng tuyệt,

覽此江山奇勝絕

Toa giao khối lồi nhất thời tưu.

Topiao khối lồi nhất thời tưu.

DICH:

Khi thiêng người ngất núi chon von,

có danh tiếng nhất, trong có thuật

rõ kế hoạch chiến trận của nước

Pháp vào khoảng đời ấy.

Đấy, thơ tình của vua Nã-phá-

Luân qui giá là thế.

Nếu chỉ học vua Nã-phá-Luân một

môn « viết nhiều thơ tình » thì trong

làng văn sĩ ta sản xuất biết bao

nhiều Nã-phá-Luân!

X. X. T.

Rõ thật bằng-lai giữa biển con.
Nhật nguyệt chín tầng soi cửa động.
Ba đảo muôn lớp đội sườn non.
Trời quang, vách rí hơi mưa lạnh,
Đêm vắng, chầu gpha ngọn sóng dồn,
Kỳ thắng giang sơn xem đến đấy.
Bao nhiêu khối vút bằng tiên môn,

2) Bài ông

Trương-quang-Đản

Bạch thạch hoàng sa tấp tể đới,

白石黃沙聚作堆

Thống thông uất uất khi dai lai,

迢迢鬱鬱氣佳哉

Thiên quang vân ảnh linh lâm động,

天光雲影晴臨洞

Hải sắc giang dung hiên thượng đới,

海色江容曉上臺

Tĩnh cảnh chỉ ưng tiên mạc trở,

靜境祇應仙幕住

Thanh du hoàn hữu sử tra lai,

清遊還有使君來

Truy tư trở giá niên tiên sự,

追思阻駕年前事

Đệ ý thân tâm tại thử hồi,

帝意臣心在此回

DICH:

Cát vàng đá trắng khéo xây môn,

Ngai vua, cửa vua đẹp soi thiêng.

Tia sáng bóng mây soi thần động,

Màu sóng sắc biển sớm lên dần.

Màn tiên, cảnh vắng dành xa tục,

Thuyền sứ chơi thành lại đậu bên.

«Trở giá», chuyện xưa ngời nhớ lại,(1)

Lòng thành kẻ dưới thâu bề trên.

Hai bài thơ trên có khắc vào tường

đá nơi Huyền-Không-động. Bài ông

Bài câu 3, 4, 5, 6 hay tuyệt, nhưng

câu kết làm thương quá, không

xứng. Bài ông Trương câu 3, 4 cũng

khắc hoạc, song 2 câu đầu lại viết

y 2 câu thi của Tô-dông-Pha.

3) Thi cụ Nguyễn-thượng-Hiền

a) Ngộ nhập hồng trần thập ngũ niên,

誤入紅塵廿五年

Bằng-lai hồi thủ tá mang nhiên,

蓬萊回首思茫然

Như kim đảo đảo Tàng-chân động,

如今到得靈真洞

Táo thạch niêm hoa là chúng tiên,

掃石拈花禮衆仙

b) Linh ứng đài cao ẩn tây vi,

靈應臺高隱翠微

Tàng-chân động cổ thạch thai hý,

靈真洞古石苔希

Tha phong độc ý Tàng-quan vọng,

秋風獨倚松關望

Bất kiến thiên nhai hải hạc phi,

不見天涯海鶴飛

c) Âm bãi tàng giao tọa tùy vi,

飲罷松臺坐翠微

Tiên ông tăng thủ tức trần kỳ,

仙翁竹此息塵機

Có nhân tung tích quán hươu vẩn,

故人蹤跡在休閑

Nhật phiến nhân vân vạn lý phi,

一片閒雲萬里飛

DICH:

a) Hai mươi năm lẻ xuống trần gian,

Ngảnh lại Bằng-lai gẫm dở giang.

Ba đảo Tàng-chân nay được đến,

Càng hoa quét đá lễ tiên ban.

b) Linh ứng đền xây giữa núi sâu,(2)

Tàng-chân động cổ đá sưa rêu.

Gió thu giữa cửa Tàng-quan ngấm,

lạc biển bay mù chái thấy đầu.

c) Non cao mấy chén rượu tàng say,

ta tục, tiên ông ẩn chốn này.

Tàng tích người xưa thời chờ hỏi:

Cúm mây muốn giảm tự do bay.

Mấy bài thi này trước kia ký giá

đầy trên tường với, chính chữ cụ

viết. Sau đôi ba năm thấy đã bôi

mất. Lối thi cụ Mai-Sơn có vẻ tiên

phong đạo cốt. Đọc qua như mình

ở ngoài cõi trần.

Đang nức cười là thi hay ấy đã

bôi mất mà trên tường đá nay thấy

khắc thêm vô số là thi dở. Ngủ-

hành-sơn mà có tiên, chắc không

khỏi cười ngấm.

Thi dở vịnh Ngủ-hành-sơn, chỉ

VĂN NAY

Đáp lại bài bán sấu

(Tiếng-Dân số 827)

Nhà thi ai Bích-Khê muốn bán sấu của mình, mỗi sấu có vẻ thanh cao, và chút thi vị. Không biết có ai trả lời cho tác giả không, chờ tôi cũng là người đồng bịch, mà nghe có người rao, không tin thỉnh được. Vậy có bài thơ rằng:

Mình mong nước thăm non cao,
Thi nhân có kẻ, đi rao bán sấu.
Nực cười cho khách may mắn,
« Sấu không vốn lãi » lại cầu người mua.
Chuyện trần thế găm xem cũng lạ,
Bán hàng sấu đời có gã Bích-Khê!
Sấu chỉ chi mấy khối chắt chùng ghè,
Rao rai hòng mà khách mua nghe vắng ngắt.

Mua trước, mua quyền, mua bằng,
mua sắc.
Trương đua chen đua dất mấy cũng bậm mua,
Một gế quan nghìn ức vẫn không thừa.
Đường danh lợi, xe ô tô đua chạy mệt,
Thủ vật chắt đời ra ra phết.
Món sấu kia đem bán thach cho ma nào?
Chính sấu tôi cũng chắt tự non cao.

Mấy bài trên là xuất sắc, ngoài ra có vài bài quốc âm, nhiều báo đã đăng, không phải thuật lại. Tiếc có bài thi của ai, ký giả không được nghe toàn bài, chỉ nghe có 7 chữ, mà tả ra thân phận và bản sắc Ngủ-hành-sơn:

Cao lớn quần sơn độc hữn danh.
高迥翠山獨有名
Cao thua các núi chỉ danh tôn.
Hay tuyệt!

1) Triều Minh-mạng vua hay vào vịnh với Ngủ-hành, nhờ dân báo của cụ Phan-thanh-Gián làm Tổng-đốc Quảng-nam dâng sấu cao. Trong Ngự-chế văn-tập có chép chuyện: Phan-thanh-Gián trở giá.
2) Đền là cảnh ở núi Ngủ-hành.

Ngân muôn học cứ chừa vào (thêm mồi cời,
Nghe vũ trụ còn nhiều thế giới.
Rủ nhau tìm đất mới thử xem sao,
Kim, hỏa tinh, ta đi khắp các tinh cầu;
Mấy xứ mời hàng sấu « chắt chắt.
Đuổi căng đẹp toang muôn lớp đất,
Xông tay vượt thẳng mấy tầng trời.
Mang sấu tôi đó bán chơi.

Từ-Tâm Tự trào

Muốn gởi thơ lên hỏi cụ trời
Tại sao mình mãi thế này thôi /
Thi ngâm lạc vận bình ra trôi;
Chữ bán quên so là với lời;
Đất cứ xoay hoài thân lẫn mạn,
Sức không xoay nổi số luân-bồi.
Nghỉ mình chẳng giống như ai hết,
Thù chữ «tiên», thêm trái chữ «thời».

Bằng-Hà

MỘT THƯ ĐẠN MỚI PHÁT MINH RẤT KỶ ĐỜI

(Bản sang quán dịch mà biết trở về)

Báo Trần-Nam Tàu có đăng cái tin: Ở Ba-lâm nước Đức có một nhà công trình sư ở xưởng quán giới, mới phát minh một thứ đạn rất kỳ đời. Đạn này bắn sang trên địa quán dịch, nó bay một vòng rồi bay ngay về nơi cớ là nơi bắn đi.

Nhân thứ đạn phát minh mới ấy, kỹ sư định trừ cách đặt một bộ máy chụp bóng « tự động » lên trên viên đạn ấy, bắn sang trên địa quán dịch, khi nó bay về là chụp được tấm ảnh dinh trên ấy rõ ràng, không cần phải dùng đến thâm tử dò xét khó khăn như trước.

Trong trận thế giới đại chiến thế hai, sẽ thấy viên đạn chụp ảnh kỳ đời ấy. Hiện người Đức đương ngầm chế tạo cho được hoàn thiện mà còn giữ bí mật.

Thấy nói vậy hay vậy, chỉ các nhà khoa học mới biết chuyện thiệt hay không.

BÁ = TƯỞC MÔNG = THỄ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả : Alexandre Dumas

— 10

Dịch - giả : Nam-Son

Kha-dông-Thuộc trợn mắt lên nói Đấng-Lát (anh này đương giả bộ lấy làm lạ):

— Cái gì vậy?

Đấng-Lát trả lời:

— Biết đâu, tôi biết đâu? Tôi cũng như bạn, thấy vậy hay vậy.

Kha-dông-Thuộc đưa mắt tìm Phi-Nhân: anh này đã trốn đâu mất.

Khi ấy Kha-dông-Thuộc mới hiểu cả công chuyện, mới nhớ lại cả các việc Đấng-Lát và Phi-Nhân bàn tính ngày hôm qua.

Kha-dông-Thuộc nói to lên:

— Ôi! Ôi! Có phải là cái kết quả của việc trảng giốn của bạn hôm qua không, Đấng Lát? Nếu vậy, thì nguy cho người nào gây ra việc ấy, vì là việc đáng nên buồn.

Đấng-Lát cũng la to lên:

— Phải đâu, thì tôi đã xé tấm giấy rồi, bạn không thấy sao?

— Bạn không xé, bạn ném dưới gốc cây mà thôi.

— Thôi, làm thỉnh đi, bạn không thấy gì cả, khi ấy bạn say như tử mã!

Kha-dông-Thuộc hỏi:

— Phi-Nhân đi đâu rồi?

Đấng-Lát trả lời:

— Không biết! có lẽ anh đi làm việc riêng của anh; nhưng hãy dẹp chuyện ấy đi mà lo cứu giúp những người bị tai nạn đây thì hơn.

Trong lúc hai người nói chuyện với nhau đó, Đấng Thễ vừa cười vừa bắt tay chào các bạn, và nói:

— Các bạn hãy yên tâm, việc làm lỡ này rồi sẽ biết, và có lẽ tôi không đi đến lao tù cũng nên.

Đấng-Lát, như đã nói trên, đã xen vào trong đám đông và nói:

— Tôi dám chắc vậy.

Đấng-Thễ bước xuống t'ang lầu, viên cầm đi trước, liếc bao vây chung quanh. Chàng lên xe hơi để được gần ngoài cửa, hai người lính và viên cầm lên xe, khi xe sắp sửa chạy về Marseille (Mạt-xây), thì Mai-thiết-Thanh chạy ra bên mà gọi:

— Chao anh, anh Đấng-Thễ! anh

Đấng-Thễ?

Đấng-Thễ nghe tiếng cuối cùng và như khóc như than của Mai-thiết-Thanh, chồm đầu ra ngoài xe mà đáp:

— Em Mai-thiết-Thanh! Chào em.

Chỉ nói được mấy tiếng thì xe đã đi t'ro vào góc Saint-Nicolas (Xanh-ni-cô-la), khuất mất.

Mô-Ren bảo các khách dự tiệc:

— Anh em đợi tôi ở đây, tôi ra thuê xe hơi đi thẳng đến Marseille (Mạt-xây), xem thử sự thể ra thế nào, rồi sẽ trở về tin lại cho.

Liền theo đó bao nhiêu người trong phòng đều đồng thanh la lên:

— Ông hãy đi đi / ông hãy đi đi / rồi về mau / về mau!

Hai người đi rồi, những người còn ở lại đều có vẻ lo ngại:

Ông lão Đấng-Thễ và nàng Mai-thiết-Thanh đầu tiên ngồi im, ai lo nghĩ ngợi phần này; nhưng sau bốn mắt gặp nhau, hai người mới ôm lấy nhau mà than thở khóc lóc.

Trong lúc đó Phi-Nhân trở vào, rót nước uống rồi lại ghé ngồi.

Cái ghế chàng ngồi đó, tình cờ lại gần cái ghế mà nàng Mai-thiết-Thanh ngã vào sau khi rời tay ông già Đấng-Thễ.

Như tự nhiên, Phi-Nhân rút lui cái ghế của chàng.

Kha-dông-Thuộc vừa nhìn thấy Phi-Nhân vừa nói với Đấng-Lát:

— Anh đó.

— Tôi không tin, tưởng em như thế mà làm gì được; nhưng dầu sao mặc lòng, việc này ai gây ra sẽ chịu lấy trách nhiệm.

— Bạn quên nói đến người xúi

lắm.

— Có đời nào người ta chịu trách nhiệm về đầu người ta nói trống giữa trời!

— Phải, nhưng khi đầu người ta nói trống giữa trời đó lại rơi trở xuống, đầu nhọn xuống trước.

Trong lúc đó, bao nhiêu người khác khác cũng đều bình luận về vụ bắt bớ này, người nói thế này, người nói thế nọ.

Bỗng có tiếng hỏi:

— Còn anh, Đấng-Lát, ý kiến anh đối với vụ này thế nào?

Đấng-Lát trả lời:

— Tôi, tôi chắc là anh có đem một vật cấm gì về, nên mới bị bắt đó.

— Nếu thế thì anh phải biết làm chớ, anh là kẻ-toán-viên mà!

— Phải, nhưng viên kế toán chỉ biết những hàng gì người ta khai rõ với mình; tôi chỉ biết tàu chở bông vải mà thôi, bông vải mà chúng tôi lấy ở Alexandrie (A-lét-dăng-đơ-ri), nhà ông Bát-tê-Rê, và ở Smyrne (Xiết-miét), nhà ông Bát-Can, ngoài ra đừng hỏi tôi vật gì nữa.

Ông lão Đấng-Thễ nói giọng nhẹ một nhọc lắm:

— Bây giờ tôi mới nhớ, hôm qua nó nói nó có đem về cho tôi một thùng ca-phê và một thùng thuốc lá.

Đấng-Lát nói:

— Thấy chưa! Đương lắm! Trong khi chúng tôi vắng mặt, số Thương-chánh xuống lục soát dưới tàu Pha-ra-ông, tìm thấy những vật quý ấy chớ gì.

Nàng Mai-thiết-Thanh không lời Đấng-Lát đưa ý chút nào hết; này giờ nàng dẫn mối đầu đôn trong lòng, nay nàng vùng khóc òa lên.

Ông lão Đấng-Thễ nói mà có lẽ tự ông không biết ông nói gì.

— Còn có hy-vọng! Còn có hy-vọng!

Đấng-Lát lập lại:

— Hy-vọng!

Phi-Nhân cũng muốn lập lại tiếng hy vọng ấy lần nữa, nhưng bọng cứng, lại môi run lập cập, nói không ra tiếng.

Một người này giờ đứng chực trước cửa, không nói gì hết, vung la lên:

— Này, có chiếc xe hơi đi đến kia kia! A, ông Mô-Ren! chắc ông đem tin lành về đây.

Mai-thiết-Thanh và ông lão Đấng-Thễ lại đặt chạy đón ông chủ tàu, và gặp ông này ngay chỗ cửa.

Hai người đồng hỏi một lượt:

— Sao, thưa ông?

Mô-Ren vừa gục đầu vừa trả lời:

— Chà, việc nghiêm trọng hơn chúng ta tưởng nhiều lắm.

Mai-thiết-Thanh la lớn lên:

— Thưa ông, thưa ông, anh Đấng-Thễ của tôi có tội gì đâu!

Mô-Ren trả lời:

— Tôi cũng tin như vậy, nhưng bị người ta cáo là có tội....

Ông lão Đấng-Thễ hỏi:

— Thưa, cáo về tội gì?

— Là một tay giao thông của phái Nê-phá-luân.

AI có sống vào khoảng ấy mới rõ lời cáo mà Mô-Ren mới nói đó quan hệ ra thế nào.

Mai-thiết-Thanh la lên một tiếng. Ông lão Đấng-Thễ bỏ lên trên chiếc ghế.

Kha-dông-Thuộc nói nhỏ với Đấng-Lát:

— A, bạn gạt tôi, lời nói giữa hôm qua, bạn đã thì hành rồi đó: tôi

không muốn cho ông già và cô gái kia chịu đau đớn như thế, tôi sẽ nói hết với họ.

Đấng-Lát chụp lấy tay Kha-dông-Thuộc mà nói nhỏ:

— Làm thỉnh đi, khổ nạn, ai nói với bạn rằng Đấng-Thễ quả vô tội? Tàu Pha-ra-ông ghé đảo En-bờ, nó lên đất, ở lại Porto-Ferrajo (Bọt-tô-phe-rô) một ngày thẳng thét; nếu người ta bắt được trong mình nó giấy má thư từ gì chứng cái tội nó, thì ai bình nó, đổ khối tội tăng phàm...

Kha-dông-Thuộc, vì lòng ích-kỷ, cho ngay lời nói ấy là cứng lý, chỉ đứng nhìn Đấng-Lát, đôi mắt đờ dác, vừa sợ sệt vừa đau đớn, và bước tới một bước lại bước lui hai bước.

Anh ta nói nhỏ trong miệng:

— Đợi xem ra sao đã.

Đấng-Lát nghe thế, mừng quỳnh, nói theo:

— Phải, đợi đi; nếu nó thiệt vô tội, thì người ta sẽ thả nó ra, anh lấy với nó.

— Vậy thì đi ta, tôi không thể ở đây lâu.

— Phải lắm, đi ta!

— Đừng thêm những tay vào khỏe hơn.

Hai người ra đi, Phi-Nhân bước lại bắt tay Mai-thiết-Thanh mà đưa nàng về làng Cát-tân. Bạn hữu Đấng-Thễ thì lại gần diu giắc ông lão đỡ chết dở sống kia về đường Máy-làng.

Trong giây phút, cái tin Đấng-Thễ bị bắt về tội thông tin cho phái Nê-phá-luân truyền vang trong thành phố.

Mô-Ren đi theo viên kế toán của

ông và Kha-dông-Thuộc, vì ông cũng nôn nã về Mạt-xây để tìm quan quyền thẩm-phán, mà ông có quen sơ, để hỏi thêm cho biết Đấng-Thễ thế nào.

Ông ta hỏi:

— Đấng-Lát, anh có tin Đấng-Thễ thiệt có tội gì không, anh?

Đấng-Lát trả lời:

— Thưa ông, tôi đã thưa với ông rằng: Đấng-Thễ có cho tàu ghé đảo En-bờ mà không có gì hết; vì thế nên tôi cũng phải nghi.

— Ngoài tôi ra, anh còn có nói với ai nữa không?

Đấng-Lát trả lời, giọng nghe yếu ớt lắm:

— Tôi giữ kín lắm, thưa ông. Vì chủ ông, là ông Bô-li-ca Mô-Ren, theo phái Nê-phá-luân, mà người ta tình nghi ông: tôi sợ làm bại Đấng-Thễ mà lụy lây đến ông. Việc này chính là một việc mà tôi có bổn phận phải nói rõ với ông mà dấu kín với người khác.

— Phải, Đấng-Lát, phải, anh biết đều lắm đó; vì thế nên tôi đã có nghĩ đến anh, nếu Đấng-Thễ lên làm cai tàu Pha-ra-ông.

— Thưa, ông nói sao?

— Tôi có hỏi trước Đấng-Thễ thế anh ta đối với anh thế nào, và anh ta có chịu dùng anh nữa không; vì như vậy thì anh mới yên tâm.

— Nó trả lời với ông thế nào?

— Anh ta nhận có lỗi với anh, vì một việc gì đó, anh ta không nói rõ, nhưng thêm rằng: người nào được chủ tàu tin dùng thì anh ta cũng tin dùng.

Đấng-Lát nói thêm trong miệng:

— Giải đi bộ đi bụng!

Kha-dông-Thuộc xen vào:

— Tội nghiệp, Đấng-Thễ tử tế lắm.

Mô-Ren trả lời:

— Phải, nhưng... nhưng chuyện phải nghi gặp là tàu Pha-ra-ông không có cái đây.

(Còn nữa)